

ความหมายและพฤติกรรมอัตลักษณ์คุณธรรม: การรับรู้ของนักศึกษาพยาบาล
Meanings and Behaviors of Moral Identity: Perceptions of Nursing Students

Corresponding author E-mail: piriyalux.s@bcn.ac.th*
(Received: August 3, 2021; Revised: December 25, 2021;
Accepted: December 27, 2021)

พิริยลักษณ์ ศิริศุภลักษณ์ (Piriyalux Sirisupluxana)^{1*}
พิมพัรัตน์ ธรรมรักษา (Pimrat Thammaraksa)¹

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาการรับรู้ความหมายและพฤติกรรมอัตลักษณ์คุณธรรมของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพฯ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสนทนากลุ่มกับผู้ให้ข้อมูล จำนวน 22 ราย โดยมีการเกณฑ์การคัดเลือก คือ 1) เป็นผู้แทนนักศึกษาตำแหน่งนายกสโมสร หรืออุปนายกสโมสรนักศึกษา หรือผู้แทนนักศึกษาแต่ละชั้นปี และ 2) ผ่านการเข้าร่วมกิจกรรม ทบสวนและประกาศนโยบายคุณธรรมของวิทยาลัยพยาบาลฯ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แนวคำถาม การสนทนากลุ่ม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกรอบอัตลักษณ์ 9 หัวใจคุณธรรมนำวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพฯ (SHAPE BCNB) ซึ่งประกอบด้วย ประเด็นคำถามทั้งหมด 9 ประเด็นหลัก ดังนี้ 1) จิตบริการ 2) ซื่อสัตย์ 3) การคิดอย่างมีวิจารณญาณ 4) การมีส่วนร่วม 5) วิทยาลัยเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 6) สามัคคี 7) มีวินัย 8) เทคโนโลยีและนวัตกรรมนำสมัย และ 9) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยในแต่ละประเด็นคำถามจะมีคำถามเกี่ยวกับความหมายและพฤติกรรมที่บ่งบอกถึงอัตลักษณ์คุณธรรมนั้น ๆ วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์เนื้อหาตามแนวคิดของ Johnson และ LaMontagne

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีการรับรู้ความหมายของอัตลักษณ์คุณธรรมตามกรอบ SHAPE BCNB ได้อย่างชัดเจนทั้ง 9 คุณลักษณะ ซึ่งนักศึกษาสามารถอธิบายพฤติกรรมอัตลักษณ์ที่โดดเด่นใน 5 คุณลักษณะ ได้แก่ จิตบริการ ซื่อสัตย์ สามัคคี มีวินัย และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนอีก 4 อัตลักษณ์ อธิบายคุณลักษณะพฤติกรรมได้ไม่ชัดเจน คือ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การมีส่วนร่วม เทคโนโลยีและนวัตกรรม และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยอัตลักษณ์คุณธรรมของนักศึกษามีความหลากหลายในแต่ละองค์ประกอบ จึงควรมีความเข้าใจต่อความหมายและพฤติกรรมอัตลักษณ์คุณธรรมเพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ จัดสิ่งแวดล้อมและหล่อหลอมพฤติกรรมคุณธรรมอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม วิทยาลัยพยาบาลควรสร้างความตระหนักและความเข้าใจในแนวทางการพัฒนาอัตลักษณ์คุณธรรมร่วมกับนักศึกษาตั้งแต่เข้าสู่วิทยาลัยพยาบาลเพื่อให้นักศึกษาได้มีโอกาสและพื้นที่แสดงออกถึงอัตลักษณ์ดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: อัตลักษณ์คุณธรรม, พฤติกรรมอัตลักษณ์คุณธรรม, การรับรู้, นักศึกษาพยาบาล

1 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพฯ คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก
Boromarajonani College of Nursing, Bangkok, Faculty of Nursing, Praboromarajchanok Institute

ABSTRACT

The purpose of this qualitative descriptive research was to study the perceptions, meaning and moral identity behavior of nursing student at Boromarajonani College of Nursing, Bangkok. Data were collected by group discussion within 22 informants with inclusion criteria. They are 1) to be a student representative in the position of president or vice president of a student club or representative of students in each year and 2) through participation in review activities and announcement of the college of nursing's moral policy. The research instrument was a group discussion questionnaire, which composed of the 9 Moral hearts identity framework led the Boromarajonani College of Nursing, Bangkok. (SHAPE BCNB), consisted of 9 main questions as follows: 1) Service mind 2) Honesty 3) Analytical thinking 4) Participation 5) Eco college 6) Bonding 7) Code of conduct 8) New technology and innovation 9) Based on sufficiency economy philosophy. Each issue would have questions about meaning and behavior. The data was analyzed by content analysis based on the concepts of Johnson and LaMontagne.

The results showed that students had a clear perception of the meaning of moral identity according to the SHAPE BCNB framework in all 9 characteristics by which students were able to describe behavior. The outstanding identities in 5 attributes are service mind, honesty, code of conduct, bonding, based on sufficiency economy philosophy. The other 4 identities clearly describe behavioral characteristics namely, eco college, participation, and analytical thinking. The student's moral identity is diverse in each component, so it is important to understand the meaning and behavior of students. Moral identity as a guideline for organizing various activities, organizing the environment, and nursing moral behavior continuously. However, the College of Nursing should create awareness and understanding of the way of developing a moral identity with student since entering the College of Nursing. To provide students with opportunities and space to continuously express such identities.

Keywords: Moral identity, Moral identity behaviors, Perceptions, Nursing students

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พุทธศตวรรษที่ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายที่สำคัญ คือ พัฒนาคคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี คนเก่ง และคนมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้านและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เช่น ด้านทักษะทางปัญญา การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดสร้างสรรค์ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ทักษะด้านความร่วมมือ

การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข กับทักษะทางคณิตศาสตร์ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมียุทธศาสตร์การสร้างการเจริญเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมีเป้าหมายที่สำคัญเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกมิติทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและวัฒนธรรม เป็นหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างกันทั้งภายในและภายนอกประเทศอย่างบูรณาการให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม กอปรกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ตามมาตรา 47 ระบุให้สถานศึกษาแต่ละแห่งมีระบบคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาให้ดีขึ้น และผลิตบัณฑิตให้เป็นที่ยังพอใจของผู้ใช้บัณฑิต และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (Office of the Higher Education Commission, 2010) กำหนดกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติและมาตรฐานการเรียนรู้ 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และ 6) ด้านทักษะวิชาชีพ

นโยบายระดับชาตินั้นการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพเปี่ยมด้วยคุณธรรม สถาบันพระบรมราชชนกได้กำหนดอัตลักษณ์ของผู้เรียนไว้ว่า “บริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ คือ การให้บริการที่เป็นมิตร มีความรัก ความเมตตา ใส่ใจปัญหาและความทุกข์ของผู้รับบริการและผู้ที่เกี่ยวข้อง และได้กำหนดตัวชี้วัดสมรรถนะบัณฑิตที่แสดงอัตลักษณ์ 3 ประการคือ 1) มีจิตบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ (Service mind) 2) มีการคิดเชิงวิเคราะห์ (Analytical thinking) 3) การมีส่วนร่วมของผู้รับบริการ (Participation) (Ministry of Public Health, 2016) จากการทบทวนวรรณกรรมสถาบันการศึกษาพยาบาลหลายแห่งเน้นการจัดการเรียนการสอน การจัดสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ภายในสถาบัน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรและการดำเนินกิจกรรมที่จะหล่อหลอมให้เกิดอัตลักษณ์ของนักศึกษาพยาบาลตามที่สถาบันต้องการ (Nawsuwan, Chotibun & Singsri, 2016; Pongsathonviboon, 2013)

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพ ในฐานะสถาบันอุดมศึกษาที่มีหน้าที่ผลิตบัณฑิตพยาบาลเพื่อตอบสนองความต้องการของกระทรวงสาธารณสุขและสังคม จึงได้ดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายคุณธรรมเพื่อให้นักศึกษาเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรมในการปฏิบัติงานมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 และมีการกำหนดค่านิยมคุณธรรมร่วม 4 ประการ คือ “จิตบริการ สามัคคี มีวินัย ใจซื่อสัตย์” (Annual Report, 2015) และได้มีการดำเนินงานปรับปรุงภูมิทัศน์และจัดสภาพแวดล้อมให้มีบรรยากาศร่มรื่นและเอื้อต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของนักศึกษา ต่อมาใน พ.ศ. 2561 วิทยาลัยได้มีการประกาศนโยบายวิทยาลัยคุณธรรมครั้งแรก เมื่อวันที่ 21 มกราคม 2561 และมีการจัดกิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการ “การสร้างค่านิยมร่วมสู่การเป็นวิทยาลัยคุณธรรม” นอกจากนี้ในวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2562 ได้มีการทบทวนอัตลักษณ์ โดยพิจารณาจากค่านิยมองค์กรของกระทรวงสาธารณสุข (MOPH) และคุณธรรมที่พึงประสงค์ตามแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรม กระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2560-2564) พร้อมกับนำค่านิยมคุณธรรมร่วม 4 ประการเดิมที่เคยประกาศใช้มาเป็นแนวทางในการกำหนดอัตลักษณ์คุณธรรมของวิทยาลัย ชื่อว่า “9 หัวใจคุณธรรมนำวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพ SHAPE BCNB” ประกอบด้วย 1) S (Service mind) หมายถึง จิตบริการ 2) H (Honesty) หมายถึง ซื่อสัตย์ 3) A (Analytical thinking) หมายถึง การคิดอย่างมีวิจารณญาณ 4) P (Participation) หมายถึง การมีส่วนร่วม 5) E (Eco college) หมายถึง วิทยาลัยเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 6) B (Bonding) หมายถึง สามัคคี 7) C (Code of conduct) หมายถึง มีวินัย 8) N (New technology and innovation) หมายถึง เทคโนโลยีและนวัตกรรมนำสมัย และ 9) B (Based on sufficiency economy philosophy) หมายถึง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยน่านโยบายวิทยาลัยคุณธรรมมุ่งสู่พฤติกรรมกรปฏิบัติของนักศึกษา อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ มีการจัดกิจกรรมระดมสมองปัญหา

ที่อยากแก้ ความดีที่อยากทำเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดคุณลักษณะคุณธรรมของวิทยาลัย ภายหลังจากประกาศคุณลักษณะคุณธรรมของวิทยาลัยให้บุคลากรทุกคนได้ปฏิบัติตามขอบเขตของพฤติกรรมคุณลักษณะคุณธรรมที่ได้ร่วมกันกำหนดขึ้น

การดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณลักษณะคุณธรรมของนักศึกษาในระยะเวลาหนึ่งปีที่ผ่านมา แม้วิทยาลัย ได้พัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและปรับกระบวนการผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ สามารถปฏิบัติงานได้ดี มีวินัย เข้าใจความเป็นมนุษย์ และสามารถทำประโยชน์ให้แก่ชุมชน สังคม มีการสอดแทรกเรื่องคุณธรรมจริยธรรม จิตสำนึกสาธารณะและคุณลักษณะของพลเมืองที่ดีให้กับนักศึกษาบ้าง แต่ยังคงดำเนินการได้ไม่ต่อเนื่อง และไม่มีการประเมินผลที่เกิดขึ้นว่านักศึกษาพยาบาลเข้าใจความหมายของอัตลักษณ์คุณธรรม และแสดงพฤติกรรมที่บ่งบอกถึงอัตลักษณ์คุณธรรมมากนักน้อยเพียงใด เนื่องด้วยคุณธรรมเป็นประเด็นที่มีความซับซ้อนและเป็นนามธรรมค่อนข้างสูง อีกทั้งยังมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อวิชาชีพพยาบาล ในการมุ่งส่งเสริมการเป็นพยาบาลวิชาชีพที่ดีต่อไป คณะผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการรับรู้ความหมายและพฤติกรรมอัตลักษณ์คุณธรรมของนักศึกษาพยาบาลตาม SHAPE BCNB เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมอัตลักษณ์คุณธรรมของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี กรุงเทพฯ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความหมายและพฤติกรรมอัตลักษณ์คุณธรรม ผ่านการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี กรุงเทพฯ

ระเบียบวิธีวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพแบบพรรณนา (Qualitative descriptive research) ซึ่งมีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus group discussions) กับนักศึกษาพยาบาล

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล คือ นักศึกษาพยาบาลที่ศึกษาอยู่ในวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี กรุงเทพฯ ปีการศึกษา 2562 ที่มีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์การคัดเลือก คือ 1) ตัวแทนนักศึกษาตำแหน่งนายกสโมสร หรืออุปนายกสโมสรนักศึกษา จำนวน 4 คน เนื่องจากเป็นผู้นำและผู้แทนของนักศึกษาในการร่วมวางแผนและการดำเนินงานกิจกรรมคุณธรรมของวิทยาลัย 2) ตัวแทนนักศึกษาแต่ละชั้นปีที่ผ่านมาการเข้าร่วมกิจกรรมทบทวนและประกาศนโยบายคุณธรรมของวิทยาลัยพยาบาลฯ ครบทุกครั้ง จำนวน 18 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 22 คน 3) ให้ความร่วมมือและยินดีเข้าร่วมการวิจัยโดยการลงนามในเอกสารยินยอมตน

เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แนวคำถามกึ่งโครงสร้างสำหรับการสนทนากลุ่ม (Semi-structured focus group guideline) ซึ่งแนวคำถามที่ใช้มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกรอบอัตลักษณ์ 9 หัวใจคุณธรรมนำวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี กรุงเทพฯ SHAPE BCNB ประกอบด้วยประเด็นคำถามทั้งหมด 9 ประเด็นหลัก ดังนี้ 1) จิตบริการ 2) ซื่อสัตย์ 3) การคิดอย่างมีวิจรรย์ญาณ 4) การมีส่วนร่วม 5) วิทยาลัยเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 6) สามัคคี 7) มีวินัย 8) เทคโนโลยีและนวัตกรรมนำสมัย และ 9) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยในแต่ละประเด็นคำถามจะมีคำถามเกี่ยวกับความหมายและพฤติกรรมที่บ่งบอกถึงอัตลักษณ์คุณธรรมนั้น ๆ เช่น ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับ

อัตลักษณ์คุณธรรมจิตบริการ/ชื่อเสียง... 2) พฤติกรรมที่แสดงว่ามีจิตบริการ/ชื่อเสียง...มีอะไรบ้าง/ควรเป็นอย่างไร ในแต่ละประเด็นจะมีคำถามหลัก 2-3 ข้อ และคำถามรองในการชี้แจงประเด็น รวมแนวคำถามหลักทั้งหมด 23 ข้อ และแนวคำถามรองทั้งหมด 22 ข้อ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยและความน่าเชื่อถือของผลการวิจัย

แนวคำถามที่โครงสร้างสำหรับการสนทนากลุ่มผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ประกอบด้วย อาจารย์ที่มีผลงานวิชาการเกี่ยวกับอัตลักษณ์คุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลจำนวน 2 คน อาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล 2 คน และอาจารย์ที่มีประสบการณ์ด้านงานพัฒนานักศึกษา 1 คน ซึ่งผู้วิจัยได้มีการปรับปรุงแก้ไขแนวคำถามให้ชัดเจนขึ้นตามข้อคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิก่อนนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริง

การวิจัยนี้ใช้หลัก Trustworthiness โดยเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลที่มีประสบการณ์ที่หลากหลายและผ่านการเข้าร่วมโครงการประกาศนโยบายคุณธรรมครอบคลุมนักศึกษาพยาบาลทั้ง 4 ชั้นปี มีการตรวจสอบข้อมูลเพื่อให้แน่ใจว่าเชื่อถือด้วยวิธีการ 1) มีการนำข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสนทนากลุ่มมาถอดเทปคำต่อคำแล้วนำบทสนทนามาอ่านทำความเข้าใจและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) เพื่อจำแนกประเด็นเกี่ยวกับความหมายและพฤติกรรมอัตลักษณ์คุณธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพฯ 2) เปรียบเทียบตรวจสอบความถูกต้องจากหลายแหล่งข้อมูล ได้แก่ การบันทึกเทป การบันทึกภาคสนาม และการบันทึกช่วยจำเพื่อประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่ได้รับก่อนการวิเคราะห์ข้อมูล 3) วิเคราะห์ข้อมูลแยกกันและนำมาตรวจสอบเพื่อหาข้อสรุปร่วมกัน (investigator triangulation) โดยคณะผู้วิจัย และ 4) นำข้อสรุปที่ได้จากการสกัด (theme) ไปให้ผู้ให้ข้อมูลอ่านทวนสอบข้อมูล (member checking) จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความน่าเชื่อถือของผลการวิจัยอีกครั้งและระบุประเด็นที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลนั้นเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้จริง

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัย “การพัฒนาแบบวัดอัตลักษณ์คุณธรรมนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพฯ” ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพฯ (COA No. BCNB-2562-11) ลงวันที่ 26 เมษายน 2562 และขยายอายุการรับรองวันที่ 26 เมษายน 2563 ผู้วิจัยคำนึงถึงหลักจริยธรรมการวิจัยตลอดกระบวนการวิจัยตั้งแต่เริ่มเก็บข้อมูลจนถึงการนำเสนอผลการวิจัย โดยก่อนทำการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยพบผู้ให้ข้อมูลเพื่ออธิบายรายละเอียดของข้อมูลโครงการวิจัยอย่างชัดเจน ทั้งวัตถุประสงค์ ระยะเวลาในการสนทนากลุ่ม พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลตัดสินใจอย่างอิสระว่าจะเข้าร่วมการวิจัยหรือไม่ หากผู้ให้ข้อมูลยินดีเข้าร่วมการวิจัยจึงให้ผู้ให้ข้อมูลลงลายมือชื่อเป็นลายลักษณ์อักษรในแบบแสดงความสมัครใจการเข้าร่วมวิจัย ทั้งนี้ผลการวิจัยจะนำเสนอโดยภาพรวม ไม่มีการอ้างอิงถึงตัวบุคคล จะมีเฉพาะผู้วิจัยเท่านั้นที่เข้าถึงข้อมูลได้ และเอกสารข้อมูลการถอดเทปและเทปบันทึกเสียงจะถูกทำลายภายหลังผลงานวิจัยได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่แล้ว

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเริ่มดำเนินการเก็บข้อมูลภายหลังได้รับอนุญาตจากผู้บริหารของวิทยาลัยฯ และประสานงานกับผู้ให้ข้อมูลที่มีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์ที่กำหนด จากนั้นผู้วิจัยนัดหมายวันและเวลากับผู้ให้ข้อมูลที่ยินดีเข้าร่วมการวิจัย เพื่อสนทนากลุ่มเกี่ยวกับอัตลักษณ์คุณธรรม 9 ประเด็นหลัก ดังนี้ 1) จิตบริการ 2) ชื่อเสียง 3) การคิดอย่างมีวิจารณญาณ 4) การมีส่วนร่วม 5) วิทยาลัยเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 6) สามัคคี 7) มีวินัย 8) เทคโนโลยีและนวัตกรรมนำสมัย และ 9) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยแบ่งผู้ให้ข้อมูลออกเป็น

2 กลุ่ม โดยในแต่ละกลุ่มมีทั้งตัวแทนนักศึกษาจากสโมสรนักศึกษาและตัวแทนนักศึกษาทุกชั้นปี เพื่อให้การสนทนากลุ่มมีประสิทธิภาพ โดยแบ่งกลุ่มละ 11 คน ทำการสนทนากลุ่มกับผู้ให้ข้อมูลในสถานที่ที่มีความเป็นส่วนตัว กลุ่มละ 1 ครั้ง ใช้ระยะเวลาในการสนทนากลุ่มประมาณ 45-60 นาทีต่อครั้ง โดยมีการขออนุญาตบันทึกเสียงระหว่างการสนทนากลุ่ม นอกจากนี้มีผู้ช่วยวิจัย ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้และมีประสบการณ์ในการดำเนินการจัดบันทึกการสนทนา บรรยากาศ และสังเกตพฤติกรรมต่าง ๆ ระหว่างการสนทนา เก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2562 และเดือนมกราคม พ.ศ. 2563 รวมระยะเวลา 3 เดือน จนได้ข้อมูลที่เพียงพอและอิ่มตัวไม่มีข้อมูลใหม่เพิ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ เกรดเฉลี่ย วิเคราะห์โดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยนำข้อมูลเชิงคุณภาพที่เก็บรวบรวมจากการสนทนากลุ่มมาทำการถอดเทป และวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) โดยประยุกต์จากหลักการของ Johnson & LaMontagne (1993) โดยใช้ 6 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การเตรียมข้อมูลเบื้องต้นสำหรับการวิเคราะห์และเตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล (data preparation) (2) การทำความคุ้นเคยกับข้อมูล (familiar with the data) (3) การระบุกรอบแนวคิดและประเด็นที่ต้องการศึกษา (identified unit of analysis) (4) การจัดหมวดหมู่ประเภทของข้อมูล (tentative categories) (5) ตรวจสอบความถูกต้องของการจัดหมวดหมู่และประเภทของข้อมูล (refined categories) และ (6) การตรวจสอบความถูกต้องของผลการวิเคราะห์

ผลการวิจัย

สำหรับผลการวิจัยของการศึกษานี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วนหลัก ๆ คือ ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลและอัตลักษณ์คุณธรรมของนักศึกษาพยาบาลผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาพยาบาลที่เป็นผู้ให้ข้อมูล จำนวนทั้งสิ้น 22 คน พบว่า ผู้ให้ข้อมูลเป็นเพศชาย 11 คน คิดเป็นร้อยละ 50 และเป็นเพศหญิง 11 คน คิดเป็นร้อยละ 50 มีอายุระหว่าง 19-22 ปี โดยมีอายุเฉลี่ย 21.72 ปี และมีเกรดเฉลี่ยสะสมอยู่ระหว่าง 2.60-4.00 เฉลี่ย 3.08

ส่วนที่ 2 อัตลักษณ์คุณธรรมของนักศึกษาพยาบาล

ผลการวิจัย พบว่า ผู้ให้ข้อมูลบรรยายให้เห็นถึงการให้ความหมายและพฤติกรรมที่บ่งบอกถึงอัตลักษณ์คุณธรรมของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพฯ สามารถจำแนกออกเป็น 9 ประเด็น ตาม SHAPE BCNB (9 หัวใจคุณธรรมนำวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพฯ) ดังนี้

1. จิตบริการ (Service mind) ผู้ให้ข้อมูลให้ความหมายและพฤติกรรมของจิตบริการ ดังนี้

1.1 ความหมายของจิตบริการ ผู้ให้ข้อมูลสะท้อนถึงความหมายของจิตบริการ และสามารถสรุปประเด็นหลัก คือ ใจพร้อมบริการและยินดีช่วยเหลือ เป็นการพร้อมที่จะให้บริการกับทุกคนด้วยความเต็มใจและไม่เลือกปฏิบัติ สามารถสรุปเป็นประเด็นย่อยได้ 3 ประเด็น คือ 1) พร้อมช่วยเหลือโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน 2) ทำจากใจไม่มีใครต้องร้องขอ และ 3) เต็มใจทำไม่เลือกปฏิบัติ รายละเอียดของแต่ละประเด็น ดังนี้

1.1.1 พร้อมช่วยเหลือโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่อธิบายความหมายของจิตบริการว่าเป็นการช่วยเหลือด้วยใจโดยไม่ได้หวังสิ่งตอบแทน มีจิตใจที่พร้อมจะให้บริการกับคนทุกคนตั้งแต่ประชาชนทั่วไป รวมไปถึงผู้ร่วมงาน และสหสาขาวิชาชีพอื่น ๆ ดังตัวอย่างคำพูด

“การมีจิตใจที่พร้อมจะให้บริการกับทุกคนโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ไม่ว่าจะประชาชนทั่วไป ผู้ป่วย หรือรวมไปถึงผู้ร่วมงานหรือสภานิติวิชาชีพอื่น ๆ ครับ” (FG_{1S₁})

1.1.2 ทำจากใจไม่มีใครต้องร้องขอ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นว่า จิตบริการคือการมีจิตใจที่ดี พร้อมบริการและให้ความช่วยเหลือกับบุคคลทั่วไปโดยไม่ต้องร้องขอ ดังตัวอย่างคำพูด

“จิตบริการก็คือมีจิตใจที่พร้อมบริการ ทำด้วยใจโดยที่ไม่ต้องร้องขอ” (FG_{1S₁}, FG_{1S₂}, FG_{2S₆})

1.1.3 เต็มใจทำไม่เลือกปฏิบัติ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ให้ความหมายของจิตบริการ คือ การให้บริการด้วยความเต็มใจ ไม่เลือกปฏิบัติ โดยไม่แบ่งวัฒนธรรม หรือชนชาติ วรรณะใด ดังตัวอย่างคำพูด

“ให้บริการผู้ป่วยด้วยความเต็มใจ เราไม่เลือกปฏิบัติ เราไม่แบ่งวัฒนธรรมหรือว่าชนชาติใด วรรณะใด เราพร้อมให้บริการผู้ป่วยโดยเท่าเทียม และที่ดีได้รับผลประโยชน์สูงสุด” (FG_{1S₃}, FG_{1S₈}, (FG_{1S₉}, FG_{1S₁₀})

1.2 ที่มาของพฤติกรรมจิตบริการ สามารถสรุปประเด็นจากผู้ให้ข้อมูล ประเด็นหลัก คือ ที่มาของพฤติกรรมจิตบริการ โดยพฤติกรรมจิตบริการเกิดขึ้นได้จากตนเอง ความรัก แรงบันดาลใจ และตัวแบบที่ดี โดยมีประเด็นย่อย 3 ประเด็น คือ 1) จิตบริการเริ่มต้นที่ตัวเอง 2) ความรักและแรงบันดาลใจ และ 3) เรียนรู้จากตัวแบบจิตบริการที่ดี

1.2.1 จิตบริการเริ่มต้นที่ตัวเอง ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่า จิตบริการเน้นที่การพัฒนาตัวบุคคล โดยเริ่มต้นจากตัวเองเกี่ยวกับทัศนคติ ซึ่งวิทยาลัยฯ มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักศึกษามีพฤติกรรมจิตบริการด้วยการเป็นจิตอาสา และการเป็นแบบอย่างของจิตบริการที่ดีให้แก่ผู้อื่น ดังตัวอย่างคำพูด

“การพัฒนาจิตบริการก็ควรเน้นไปที่พัฒนาตัวบุคคล ตั้งแต่เรื่องของทัศนคติ หรือการเรียนการสอนที่จะค่อย ๆ ซึมซับเข้าไป นอกจากนี้ก็มีกิจกรรมนะครับ เช่น การทำกิจกรรมจิตอาสา เก็บชั่วโมงจิตอาสา เป็นต้น โดยให้นักศึกษาเลือกเองว่าจะทำอะไรให้เป็นประโยชน์แก่สังคมและวิทยาลัยบ้าง” (FG_{1S₂})

1.2.2 ความรักและแรงบันดาลใจ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่กล่าวว่า จิตบริการเกิดจากความรักในวิชาชีพพยาบาล การเรียนพยาบาลปลูกฝังให้มีความรักในวิชาชีพ ทำให้เกิดแรงบันดาลใจในการมีจิตบริการ มีจิตสาธารณะ ดังตัวอย่างคำพูด

“พอเราเริ่มซึมซับในหลักการต่าง ๆ ของวิชาชีพพยาบาล เราก็จะมีความรักในจิตบริการต่าง ๆ ขึ้นมา ทำให้มีแรงบันดาลใจในการปฏิบัติการพยาบาลและมีจิตบริการได้ค่ะ” (FG_{1S₁₀})

1.2.3 เรียนรู้จากตัวแบบจิตบริการที่ดี จิตบริการเกิดจากการได้เห็นแบบอย่างการมีจิตบริการ จากอาจารย์พยาบาล การเรียนการสอนที่สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในห้องเรียนหรือตามที่ต่าง ๆ ดังตัวอย่างคำพูด

“การได้เห็นแบบอย่างที่ดีในการมีจิตบริการที่ดี เช่น อาจารย์หรือพี่พยาบาล” (FG_{1S₈}, FG_{1S₉})

2. ซื่อสัตย์ (Honesty) ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ให้ความหมายและพฤติกรรมของซื่อสัตย์ ดังนี้

2.1 ความหมายของซื่อสัตย์ สามารถสรุปประเด็นจากผู้ให้ข้อมูล 1 ประเด็นหลัก คือ การรักษาสัญญาความลับ ให้ข้อมูลเป็นจริง ผู้ให้ข้อมูลกล่าวโดยเฉพาะพยาบาลต้องรักษาความลับของผู้ป่วยหรือให้ข้อมูลที่เป็นจริงกับผู้ป่วย โดยมีประเด็นย่อย 2 ประเด็น คือ 1) การรักษาสัญญา-รักษาความลับ และ 2) ไม่ปิดบังอำพรางสิ่งที่เกิดขึ้นจริง แต่ละประเด็นมีรายละเอียด ดังนี้

2.1.1 การรักษาสัญญา-รักษาความลับ ผู้ให้ข้อมูลอธิบายว่าผู้ที่มีความซื่อสัตย์ต้องรักษาสัญญา รักษาความลับ โดยเฉพาะพยาบาลต้องรักษาความลับของผู้ป่วย ดังตัวอย่างคำพูดของผู้ให้ข้อมูล

“ความซื่อสัตย์ คือ การรักษาสัญญากับตนเองโดยยึดมั่นในความสัตย์จริงและในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม เราต้องทำตามสัญญา โดยเฉพาะการรักษาความลับของผู้ป่วย” (FG₁S₃, FG₁S₆)

2.1.2 ไม่ปิดบังอำพรางสิ่งที่เกิดขึ้นจริง ผู้ให้ข้อมูลอธิบายว่า ความซื่อสัตย์ คือ การบอกหรือให้ข้อมูลที่เป็นจริง ซึ่งนับเป็นสิ่งสำคัญสำหรับพยาบาลควรมีความซื่อสัตย์และเป็นสิ่งสำคัญมาก ดังตัวอย่างคำพูด

“พยาบาลควรมีความซื่อสัตย์เป็นสิ่งสำคัญมาก เช่น เราไปให้ยาผิด แต่เราบอกว่าไม่ได้ให้ยาผิด แล้วมีผลกระทบเกิดกับผู้ป่วย แต่เราไม่ซื่อสัตย์ต่อตนเอง การบอกความจริงนับเป็นความรับผิดชอบที่ต้องใช้จิตสำนึกพิจารณาและใคร่ครวญถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับผู้ป่วย ” (FG₁S₂, FG₂S₁)

2.2 พฤติกรรมที่แสดงถึงความซื่อสัตย์ สามารถสรุปประเด็นจากผู้ให้ข้อมูล เกี่ยวกับพฤติกรรมความซื่อสัตย์ตามการรับรู้ของผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ 1) ประพฤติตรงตามความเป็นจริง-ยึดหลักความจริง และ 2) ไม่คดโกง-ไม่เอาเปรียบ-ไม่ขโมย ดังตัวอย่างคำพูด

2.2.1 ประพฤติตรงตามความเป็นจริง-ยึดหลักความจริง ผู้ให้ข้อมูลอธิบายว่า พฤติกรรมที่บ่งบอกถึงความซื่อสัตย์ คือ ประพฤติตรงตามความเป็นจริง ยึดหลักความจริงต่อการกระทำและยอมรับในการกระทำของตนเอง ดังตัวอย่างคำพูด

“ความซื่อสัตย์ คือการไม่บิดเบือนความจริงที่เป็นอยู่ เป็นอย่างไรก็ให้ตรง ๆ เช่น เราไปให้ยาผิด แต่เราบอกว่าไม่ได้ให้ยาผิด แล้วมีผลกระทบเกิดกับผู้ป่วย” (FG₁S₆)

2.2.2 ไม่คดโกง-ไม่เอาเปรียบ-ไม่ขโมย ผู้ให้ข้อมูลอธิบายว่า พฤติกรรมที่บ่งบอกถึงความซื่อสัตย์ คือ การไม่คดโกง-ไม่เอาเปรียบ-ไม่ขโมย ซึ่งผู้ที่มีความซื่อสัตย์จะสามารถที่จะยับยั้งชั่งใจในการแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมได้ เช่น ไม่บอกข้อสอบ ไม่เอาเปรียบผู้อื่น เป็นต้น ดังตัวอย่างคำพูด

“ถ้าเรามีความซื่อสัตย์เราก็จะไม่บอกข้อสอบเพื่อน และเราก็ไม่ลอกคำตอบของเพื่อน อันนี้เป็นการแสดงความซื่อสัตย์ที่เป็นขั้นพื้นฐานมากที่นักศึกษาทุกคนควรมีค่ะ...และหากเรามีความซื่อสัตย์เราจะไม่หยิบของของคนอื่น ต่อให้ลืมไว้ตรงนั้นก็ไม่น่าหาย แล้วยังเราจบไปเป็นพยาบาลวิชาชีพเราต้องดูแลของของคนไข้ค่ะ” (FG₁S₄)

3. การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Analytical thinking) ผู้ให้ข้อมูลให้ความหมายและพฤติกรรมของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ดังนี้

3.1 ความหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ผู้ให้ข้อมูลสะท้อนถึงความหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณสามารถสรุปประเด็นหลัก คือ การคิดสังเคราะห์-คิดอย่างมีเหตุผล ผู้ให้ข้อมูลระบุว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นความสามารถทางการคิดระดับสูงที่จะช่วยให้เราสามารถตอบคำถามหรือวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารได้อย่างมีหลักการ สามารถตัดสินใจบนพื้นฐานของการใช้เหตุผล และเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนรู้ สรุปเป็นประเด็นย่อยได้ 2 ประเด็น คือ 1) คิดสังเคราะห์-คิดอย่างมีเหตุผล และ 2) คิดวิเคราะห์-คิดแยกแยะ รายละเอียดแต่ละประเด็นมี ดังนี้

3.1.1 การคิดสังเคราะห์-คิดอย่างมีเหตุผล ผู้ให้ข้อมูลอธิบายว่าเป็นกระบวนการคิดที่ใช้เหตุผล ไตร่ตรองอย่างรอบคอบทุกด้าน มีการศึกษาหลักฐานและข้อมูลต่าง ๆ ว่าสิ่งใดควรเชื่อหรือไม่ควรเชื่อ เป็นการหาแนวทางในการนำไปใช้ โดยใช้เหตุและผลประกอบการตัดสินใจ ดังตัวอย่างคำพูด

“การคิดแบบมีวิจารณญาณก็คือคิดแบบสังเคราะห์ แล้วใช้ความคิด ความรู้ ประสบการณ์ที่ผ่านมาของเราในการตัดสินใจเรื่องใดเรื่องหนึ่ง สิ่งใดควรเชื่อหรือไม่ เพื่อที่จะได้รับคำตอบที่ดีที่สุด” (FG₁S₄)

3.1.2 การคิดวิเคราะห์-คิดแยกแยะ ผู้ให้ข้อมูลอธิบายว่า เป็นกระบวนการใช้ความคิด ความรู้ ประสบการณ์ และการวิเคราะห์ ดังตัวอย่างคำพูด

“การคิดแบบมีวิจารณญาณ คือ เราต้องรู้จักคิด วิเคราะห์ แยกแยะ ใช้วิจารณญาณว่าสิ่งที่ทำเป็นความจริงหรือเปล่า” (FG₁S₁)

“การคิดอย่างมีวิจารณญาณก็คือ เป็นการวิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ ที่ผ่านเข้ามาทั้งข้อมูล ข่าวสาร สถานการณ์ หรือว่าเป็นเรื่องของการเรียนรู้ต่าง ๆ ก็คือ การที่เราได้ผ่านการคิดวิเคราะห์ในเรื่องราว สถานการณ์ต่าง ๆ ก็จะทำให้เราเข้าใจเรื่องราวหรือสถานการณ์ต่าง ๆ นั้นมากขึ้น และเข้าใจได้ชัดแจ้งยิ่งขึ้น” (FG₁S₁, FG₁S₃)

3.2 พฤติกรรมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่กล่าวตามการรับรู้ว่าพฤติกรรมการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นพฤติกรรมที่ต้องติดตามค้นหาความจริงอย่างไม่ลดละความพยายาม หาข้อมูลเชิงประจักษ์ หางานวิจัยต่าง ๆ มารองรับกับสิ่งที่เราคิด และมีการประเมินซ้ำตลอดเวลาเมื่อมีข้อมูลใหม่เข้ามา ได้แก่ 1) เอ๊ะเป็นนิสัย ฝึกค้นหา อย่าด่วนสรุป และ 2) มั่นใจในตนเองต่อการใช้กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ รายละเอียด ดังนี้

3.2.1 เอ๊ะเป็นนิสัย ฝึกค้นหา อย่าด่วนสรุป ผู้ให้ข้อมูลอธิบายว่า เป็นลักษณะนิสัยที่ต้องการค้นคว้าหาความจริง คอยตั้งคำถาม มีจุดมุ่งหมาย ไม่ด่วนสรุป มีความอยากรู้อยากเห็นทางวิชาการ ดังตัวอย่างคำพูด

“การพัฒนาที่น่าจะใช้ได้สำหรับตัวผมคือ การตั้งคำถามว่า “ทำไม” จะทำให้เราคิดและเรียนรู้กับสิ่งเหล่านั้นได้มากขึ้น บางครั้งผมก็จะเกิดคำถามว่า...เอ๊ะทำไมมันถึงเป็นแบบนี้และมันก็จะกระตุ้นให้เราเกิดการเรียนรู้ให้มากขึ้น คือไปหาสาเหตุว่าเกิดจากอะไรครับ” (FG₁S₆, FG₁S₃)

3.2.2 มั่นใจในตนเองต่อการใช้กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ผู้ให้ข้อมูลอธิบายว่า เป็นลักษณะนิสัยที่มีความเป็นตัวของตัวเอง กล้าคิด กล้าตัดสินใจ มีความมั่นใจในเหตุผลของตนเอง สามารถแก้ปัญหา และตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการคาดการณ์ความสามารถของตนเองในการคิดอย่างมีวิจารณญาณได้ ดังตัวอย่างคำพูด

“รู้สึกว่ามีมั่นใจในตนเอง เพราะการเรียนการสอนครูจะพยายามให้เกิดความคิดอย่างมีวิจารณญาณ ตั้งแต่ตอนปี 1 มาเรื่อย ๆ ตัวเองรู้สึกว่าถูกกระตุ้นด้วยปัญหาแล้วต้องหาวิธีการแก้ปัญหา เช่น การเรียนแบบ PBL รู้จักซักถาม คิดวิเคราะห์ พิจารณาหาเหตุผลมาเพื่ออธิบาย แสวงหาความรู้เพื่อเชื่อมโยงความคิดไปสู่แนวทางที่จะแก้ปัญหาด้วยตนเอง คิดเช่นนี้บ่อย ๆ ทำให้เกิดความรู้สึกมั่นใจในตัวเองครับ” (FG_{1S3})

4. การมีส่วนร่วม (Participation) ผู้ให้ข้อมูลให้ความหมายและพฤติกรรมการมีส่วนร่วม ดังนี้

4.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม ผู้ให้ข้อมูลให้ความหมายของการมีส่วนร่วม และสามารถสรุปประเด็นหลัก คือ จิตสำนึกในการร่วมกันทำและรับผิดชอบ โดยร่วมความคิด ร่วมทำ มีความร่วมแรงร่วมใจกันและร่วมรับผิดชอบในสิ่งที่กระทำ โดยมีประเด็นย่อย 2 ประเด็น คือ 1) เกิดจิตสำนึกในตนเอง ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ และ 2) ร่วมแรง ร่วมใจและร่วมรับผิดชอบ แต่ละประเด็นมีรายละเอียด ดังนี้

4.1.1 เกิดจิตสำนึกในตนเอง ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ผู้ให้ข้อมูลอธิบายว่าการมีส่วนร่วมต้องเกิดจากจิตสำนึกในตนเองร่วมใช้ความคิดสร้างสรรค์ ความเต็มใจและความตั้งใจที่จะเข้าร่วม เกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของวิทยาลัยในการแก้ไขปัญหาตัดสินใจในเรื่องนั้น ๆ และบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง ดังตัวอย่างคำพูด

“การมีส่วนร่วม คือ การที่เราเข้าร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของวิทยาลัย เราเป็นนักศึกษาไม่ใช่เฉพาะเรามาเรียนแต่หนังสือ โดยไม่ร่วมกิจกรรมใด ๆ ต่อวิทยาลัยทั้งสิ้นจะทำให้เราไม่มีทักษะด้านอื่น เราจะมีแค่ความรู้ แต่เราจะไม่มีทักษะด้านสัมพันธ์ภาพต่อบุคคลอื่นและไม่สามารถร่วมงานกับบุคคลอื่นได้” (FG_{1S5}, FG_{1S1})

4.1.2 ร่วมแรง ร่วมใจ และร่วมรับผิดชอบ ผู้ให้ข้อมูลอธิบายว่า การมีส่วนร่วมในการวางแผน ต้องเกิดจากความเต็มใจ มีความตั้งใจและความรับผิดชอบที่จะเข้าร่วมกิจกรรมทุกกิจกรรมของวิทยาลัย เพราะจะทำให้เกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของวิทยาลัย เช่น การเลือกตั้งสโมสรนักศึกษา กิจกรรม ส 5 ทำให้เรารู้จักกันในพื้นที่เรียนร่วมกัน 4 ปี หรือกลายเป็นประเพณี ดังตัวอย่างคำพูด

“การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของวิทยาลัยครับ ทำให้ได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบ ร่วมแรงร่วมใจกันในการทำกิจกรรมครับ เช่น กิจกรรม ส. 5 ครับ” (FG_{2S8})

4.2 พฤติกรรมที่แสดงถึงการมีส่วนร่วม (Participation) ผู้ให้ข้อมูลกล่าวตามการรับรู้ว่าประเด็นหลักคือ ร่วมวางแผนและร่วมในกิจกรรมนักศึกษา มีประเด็นย่อย 2 ประเด็นคือ ให้บรรลุเป้าหมาย ได้แก่ 1) ร่วมวางแผนกิจกรรม และ 2) กระทำกิจกรรมร่วมกัน แต่ละประเด็นมีรายละเอียด ดังนี้

4.2.1 ร่วมวางแผนกิจกรรม ผู้ให้ข้อมูลอธิบายว่า การมีส่วนร่วมในการวางแผนงานกิจกรรมนักศึกษาของวิทยาลัย เปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมเข้าร่วมกิจกรรมทุกกิจกรรมของวิทยาลัย ดังตัวอย่างคำพูด

“การมีส่วนร่วมกับวิทยาลัย คือ การที่เรามีส่วนร่วมในการวางแผนงาน เมื่อวิทยาลัยจะจัดอะไรขึ้น วิทยาลัยได้มาสอบถามนักศึกษา เป็นการเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ” (FG_{1S5})

4.2.2 กระทำกิจกรรมร่วมกัน ผู้ให้ข้อมูลอธิบายว่าการมีส่วนร่วมกับวิทยาลัย เป็นการเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกัน ดังตัวอย่างคำพูด

“การที่เราได้ร่วมจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น กิจกรรมวันสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช และกิจกรรม 5ส” (FG_{2S7})

5. วิทยาลัยเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Eco College) ผู้ให้ข้อมูลรับรู้ความหมายและพฤติกรรมของวิทยาลัยเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ดังนี้

5.1 ความหมายของวิทยาลัยเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Eco College) ผู้ให้ข้อมูลให้ความหมายของวิทยาลัยเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและสามารถสรุปประเด็นหลัก คือ ลด เลิก สร้างคุณค่ากับสิ่งแวดล้อม ด้วยการไม่สร้าง ทำลายหรือไม่เบียดเบียนสิ่งแวดล้อมแต่เพิ่มมูลค่าให้กับสิ่งแวดล้อม โดยมีประเด็นย่อย 2 ประเด็น คือ 1) ไม่ทำลาย-ไม่เบียดเบียนสิ่งแวดล้อม และ 2) หยุดการสร้าง ลดการใช้และสร้างคุณค่า แต่ละประเด็นมีรายละเอียดดังนี้

5.1.1 ไม่ทำลาย-ไม่เบียดเบียนสิ่งแวดล้อม ผู้ให้ข้อมูลอธิบายว่า การไม่ทำลายหรือไม่เบียดเบียนสิ่งแวดล้อม หมายถึง การไม่ทำลายป่า ไม่ทิ้งขยะลงในแม่น้ำ ไม่ทิ้งขยะเกลื่อนกลาดหรือทิ้งขยะที่ย่อยสลายยาก ใช้ชีวิตอยู่กับสิ่งแวดล้อมโดยไม่เบียดเบียนสิ่งแวดล้อม ดังตัวอย่างคำพูด

“เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมคือ การช่วยกันดูแล ไม่ทำลายสภาพแวดล้อมที่ดีอยู่แล้ว” (FG_{1S3}, FG_{1S4})

5.1.2 หยุดการสร้าง ลดการใช้ และสร้างคุณค่า ผู้ให้ข้อมูลอธิบายว่า เป็นการจัดการขยะมูลฝอย โดยการประกาศนโยบายของวิทยาลัย มีการควบคุมปริมาณขยะมูลฝอย หยุดการสร้างขยะและการเพิ่มประสิทธิภาพการคัดแยก และการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ ดังตัวอย่างคำพูด

“การเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม คือ หยุดสร้างขยะมูลฝอย เช่น ใช้ถุงผ้าแทน หรือมีการนำกลับมาใช้ใหม่ เช่น ขวดน้ำ เราเอากลับมาใช้ ตัดมาสักครึ่งหนึ่งเป็นที่ใส่ดินสอใส่ปากกาได้ใช้ใหม่ รวมทั้งในวิทยาลัยมีนโยบายงดใช้โฟมด้วยค่ะ” (FG_{2S1}, FG_{2S7})

5.2 พฤติกรรมที่แสดงถึงวิทยาลัยเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สามารถสรุปประเด็นจากผู้ให้ข้อมูล ประเด็นหลัก คือ รักษาสิ่งแวดล้อมเห็นคุณค่าและประโยชน์ เป็นลักษณะที่มีจิตสำนึกและตระหนักถึงประโยชน์ของสิ่งแวดล้อมและมีการเข้าร่วมกิจกรรมปลูกฝังให้นักศึกษารู้จักรักษาสิ่งแวดล้อม ไม่ให้เกิดภาวะเป็นพิษกับสิ่งแวดล้อม มีประเด็นย่อย 2 ประเด็น คือ 1) ตระหนักถึงคุณค่าและเห็นประโยชน์ของสิ่งแวดล้อม และ 2) ร่วมกิจกรรมรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อมด้วยหลัก 3 R: Reduce Reuse Recycle แต่ละประเด็นมีรายละเอียด ดังนี้

5.2.1 ตระหนักถึงคุณค่าและเห็นประโยชน์ของสิ่งแวดล้อม ผู้ให้ข้อมูลอธิบายว่า หมายถึง การมีจิตใต้สำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อม ตระหนักถึงประโยชน์และคุณค่าของสิ่งแวดล้อม เพื่อช่วยให้สิ่งแวดล้อมดีขึ้น ดังตัวอย่างคำพูด

“การที่เราตระหนักถึงคุณค่าและประโยชน์ของสิ่งแวดล้อมซึ่งเราใช้ชีวิตอยู่กับมัน เช่น ในเรื่องของการน้ำ-ไฟ ถ้าตรงไหนเปิดทิ้งไว้ก็ปิดให้เรียบร้อย หรือเดินขึ้นบันไดแทนการใช้ลิฟท์ครับ” (FG_{2S5})

5.2.2 ร่วมกิจกรรมรักษ์สิ่งแวดล้อมด้วยหลัก 3 R: Reduce Reuse Recycle ผู้ให้ข้อมูลอธิบายว่า เป็นการเข้าร่วมกิจกรรมของวิทยาลัยเกี่ยวกับการควบคุมปริมาณขยะด้วยวิธีการจัดการขยะอย่างง่ายในชีวิตประจำวัน ประกอบด้วย การลดการใช้และการทำให้ขยะสามารถกลับมาใช้ซ้ำใช้ได้อีกครั้ง ดังตัวอย่างคำพูด

“วิทยาลัยของเรามีนโยบายเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอยู่มากพอควร ตั้งแต่การคัดแยกขยะ การปลูกผักสวนครัว ปลูกต้นไม้และที่เห็นหน้าหอพักของเราคือเป็นสถานที่ปลอดโฟม หนูคิดว่าการที่วิทยาลัยจะเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมได้ อย่างเวลาหนูไปซื้อส้มตำเขาจะถามว่าเราเอาโฟมใหม่ สิ่งแรกที่เรานึกก็คือตอนนี้มีการณรงค์ไม่ให้เอาโฟมเข้าหอ มันก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้เรา ร่วมกิจกรรมรักษ์สิ่งแวดล้อมค่ะ” (FG_{2S9})

6. สามัคคี (Bonding) ผู้ให้ข้อมูลรับรู้ความหมายและพฤติกรรมของความสามัคคี ดังนี้

6.1 ความหมายสามัคคี (Bonding) ผู้ให้ข้อมูลให้ความหมายของความสามัคคีและสามารถสรุปประเด็นหลัก คือ ช่วยเหลือปรองดองกันสู่ความสำเร็จ หมายถึงการร่วมมือกันปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามที่ต้องการ ไม่เอาัดเอาเปรียบกัน ความปรองดองกัน ร่วมมือช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และสามารถสรุปประเด็นย่อย 2 ประเด็นคือ 1) ร่วมด้วยช่วยกันเพื่อความสำเร็จ 2) ปรองดองเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน แต่ละประเด็นมีรายละเอียด ดังนี้

6.1.1 ร่วมด้วยช่วยกันเพื่อความสำเร็จ ผู้ให้ข้อมูลอธิบายว่า เป็นการร่วมด้วยช่วยกันในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จ ทุกคนช่วยกันทำเพื่อให้เกิดความสำเร็จหรือสำเร็จลุล่วงไปในทางเดียวกัน ทุกคนมีการช่วยเหลือวางแผนกัน เต็มใจที่จะทำรับฟังความคิดเห็นและมีการยอมรับกันเป็นส่วนใหญ่ ดังตัวอย่างคำพูด

“ความสามัคคีคือ การที่เราพร้อมพลังช่วยกันทำงานให้สำเร็จลุล่วงไปในทางเดียวกัน มีการช่วยเหลือกัน วางแผนกัน แล้วทุกคนก็เต็มใจที่จะทำรับฟังความคิดเห็นของคนที่ได้รับการยอมรับเป็นส่วนใหญ่ค่ะ” (FG_{2S7})

6.1.2 การปรองดองเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ผู้ให้ข้อมูลอธิบายว่า เป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมมือกันทำงานร่วมกันทำหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ถูกต้อง มีประโยชน์และไม่เกิดโทษต่อผู้อื่น ดังตัวอย่างคำพูด

“ความสามัคคีคือการปรองดองกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมมือกันทำงาน” (FG_{2S3}, FG_{1S4})

6.2 พฤติกรรมที่แสดงถึงความสามัคคี ผู้ให้ข้อมูลอธิบายพฤติกรรมความสามัคคีและสามารถสรุปประเด็นหลักว่าผู้ที่มีความสามัคคี คือ เกื้อกูลช่วยเหลือกันเพื่องานสำเร็จ เป็นพฤติกรรมที่ช่วยเหลือเกื้อกูลกันเพื่อให้การงานสำเร็จลุล่วง มีกระบวนการร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันสร้าง โดยมีจุดประสงค์ที่เหมือนกันเพื่อก้าวสู่ผลลัพธ์เดียวกัน สามารถสรุปประเด็นย่อย 2 ประเด็น คือ 1) ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมสร้าง 2) ช่วยเหลือเกื้อกูลกันเพื่องานสำเร็จ แต่ละประเด็นมีรายละเอียด ดังนี้

6.2.1 ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมสร้าง ผู้ให้ข้อมูลอธิบายว่า เป็นผู้ที่มีมือกันทำงาน โดยผ่านกระบวนการร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันสร้างอย่างมีเป้าหมายความสำเร็จ เช่น การตีวงในหมู่เพื่อน ดังตัวอย่างคำพูด

“ตั้งแต่ร่วมกันวางแผนของนักศึกษา เราจะทำร่วมกันไปทางไหน เป็นแบบไหนบ้าง มีการตัดสินใจ ร่วมกันว่าจะให้งานออกไปทางไหน มีกระบวนการคิดที่ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันสร้าง แล้วก็นำไปสู่การปฏิบัติอย่างเหมาะสมและถูกต้อง รวมทั้งมีการติดตาม ประเมินผลให้งานสำเร็จไปได้ด้วยดี” (FG_{2S3})

6.2.2 ช่วยเหลือเกื้อกูลกันเพื่องานสำเร็จ ผู้ให้ข้อมูลอธิบายว่า เป็นผู้ที่จะช่วยเหลือกันเกื้อกูลกันจนกระทั่งงานสำเร็จ เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จของงานร่วมกัน ดังตัวอย่างคำพูด

“ความสามัคคี คือ การช่วยเหลือเกื้อกูลกันจนกระทั่งงานชิ้นใดชิ้นหนึ่งสำเร็จ เช่น เวลาเราขึ้น ward ด้วยกัน 8 คน เราจะเห็นถึงความสามัคคีกันมากค่ะ” (FG_{1S8}, FG_{2S5})

7. มีวินัย (Code of conduct) ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่รับรู้ความหมายและพฤติกรรมของมีวินัย ดังนี้

7.1 ความหมายมีวินัย ผู้ให้ข้อมูลอธิบายความหมายและสามารถสรุปประเด็นจากผู้ให้ข้อมูล ประเด็นหลัก คือ ร่วมกันปฏิบัติตามระเบียบข้อตกลง โดยความสามารถในการควบคุมตนเองของนักศึกษาให้กระทำและปฏิบัติตนให้อยู่ในระเบียบแบบแผนและกฎเกณฑ์ของวิทยาลัย มีการควบคุมบังคับของบุคคลให้เป็นไปตามความประสงค์ของสังคม และประเด็นย่อย 2 ประเด็น คือ ได้แก่ 1) ข้อตกลงของการอยู่ร่วมกัน 2) ร่วมแรงร่วมใจปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ กติกา แต่ละประเด็นมีรายละเอียด ดังนี้

7.1.1 ข้อตกลงของการอยู่ร่วมกัน ผู้ให้ข้อมูลอธิบายว่า ความมีวินัย หมายถึง ระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับที่วิทยาลัยกำหนด สำหรับควบคุมความประพฤติของการอยู่หอพัก การเรียน การแต่งกาย เป็นต้น ดังตัวอย่างคำพูด

“วินัยของเราคือ วิทยาลัยก็มีกฎระเบียบ ทั้งการเข้าชั้นเรียนและการอยู่หอพัก เช่น มีการเซ็นต์เข้าชั้นออกทุกครั้งที่มีการออกจากหอ หรือตามเวลาที่กำหนด และการแต่งกายตามระเบียบของวิทยาลัย พวกเราก็ปฏิบัติตั้งแต่ปี 1 ถึงปี 4 ทุกคนรู้อยู่แล้วว่าเป็นระเบียบเป็นกฎที่เราต้องทำ” (FG_{1S1}, FG_{2S2})

7.1.2 ร่วมแรงร่วมใจปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ กติกา ผู้ให้ข้อมูลอธิบายว่าความมีวินัย หมายถึง ระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับที่วิทยาลัยกำหนด ต้องมีการปรับตัวหากพอปรับตัวได้ทุกอย่างก็จะมีชีวิตเป็นปกติ ดังตัวอย่างคำพูด

“การเซ็นต์เข้าออกทุกครั้งที่มีการออกจากหอ หรือว่าเข้าหอก่อนห่มหนึ่งหรือว่าไม่นำบุคคลอื่นเข้ามา และก็ไม่ต้องออกไปนอกหอในยามวิกาล แล้วแต่งชุดตามระเบียบของวิทยาลัย การแต่งชุดออกนอกหอพัก” (FG_{1S1})

7.2 พฤติกรรมที่แสดงถึงความมีวินัย ผู้ให้ข้อมูลอธิบายพฤติกรรมมีวินัยว่า ประเด็นหลักคือ ผู้ที่มีวินัย คือ ปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ เป็นความสามารถของบุคคลในการควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามที่ตนมุ่งหวังโดยเกิดจากการสำนึกขึ้นมาเอง ไม่กระทำการใด ๆ ทำให้

เกิดความยุ่งยาก แก่นตนเองในอนาคต และไม่ขัดต่อกฎระเบียบของวิทยาลัย สามารถสรุปประเด็นย่อย 2 ประเด็น คือ 1) มีวินัยในตนเอง 2) ไม่ทำผิดกฎระเบียบที่สังคมกำหนด แต่ละประเด็นมีรายละเอียด ดังนี้

7.2.1 มีวินัยในตนเอง ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่า เป็นความสามารถของบุคคลในการควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้ประพฤติปฏิบัติในทางที่พึงปรารถนา โดยที่จำเป็นต้องได้รับคำสั่งจากคนอื่น ซึ่งนอกเหนือจากกระทำในสิ่งที่เหมาะสมแล้วยังยับยั้งการกระทำที่ไม่เหมาะสมด้วย การฝึกให้เป็นคนตรงต่อเวลา การควบคุมอารมณ์ตนเอง ดังตัวอย่างคำพูด

“การมีวินัยเราต้องเริ่มจากตัวเองก่อน การมีวินัยก็คือ การที่เราสร้างข้อตกลงไว้กับตัวเองแล้ว เราสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้องครบถ้วน ไม่ต้องมีคนอื่นมาสั่ง ถือว่าเรามีวินัยในตนเอง” (FG_{2S2}, FG_{2S6})

7.2.2 ไม่ทำผิดระเบียบที่สังคมกำหนด ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่า การประพฤติตนตามกฎ ระเบียบของวิทยาลัย การอยู่หอพัก การเรียนและการเข้าชั้นเรียน ดังตัวอย่างคำพูด

“การมีวินัยในความคิดของผมนั้นก็คือ ไม่ทำผิดกฎระเบียบที่สังคมกำหนด วิทยาลัยกำหนดเราต้องประพฤติตามกฎที่มีอยู่ให้ถูกต้องครบถ้วน” (FG_{2S6})

8. มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยและสร้างนวัตกรรม (New technology and innovation) ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่อธิบายความหมายและพฤติกรรมของการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการสร้างความรู้และพัฒนาวัตกรรม ดังนี้

8.1 ความหมายของเทคโนโลยีที่ทันสมัยและสร้างนวัตกรรม ผู้ให้ข้อมูลอธิบายความหมายและสามารถสรุปประเด็นจากผู้ให้ข้อมูล ประเด็นหลัก คือ การใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ เพื่อนำมาสู่การพัฒนาองค์ความรู้ใหม่หรือนวัตกรรม และประเด็นย่อย 2 ประเด็น คือ 1) ข้อตกลงของการอยู่ร่วมกัน 2) ร่วมแรงร่วมใจปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ กติกา แต่ละประเด็นมีรายละเอียด ดังนี้

8.1.1 เรียนรู้ง่าย เรียนได้ด้วยตนเอง ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่อธิบายว่าการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการเรียนการสอน สร้างความรู้และพัฒนาวัตกรรม นำเทคโนโลยีระบบคอมพิวเตอร์และระบบอินเทอร์เน็ตเข้ามาอำนวยความสะดวกให้กับนักศึกษา ทำได้อย่างสะดวกรวดเร็วทันเหตุการณ์ สำหรับการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ใหม่หลายอย่าง สอนด้วยสื่ออุปกรณ์ที่ทันสมัย ห้องเรียนสมัยใหม่ สืบค้นข้อมูล เรียนรู้ได้ง่ายและสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง หากไม่มีระบบอินเทอร์เน็ตอาจล่าช้าหลังได้ แต่ก็ยังมีข้อดีและข้อเสีย ดังตัวอย่างคำพูด

“มีการนำเทคโนโลยีมาใช้สำหรับการเรียนการสอน เป็นการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่หลายอย่าง สอนด้วยสื่ออุปกรณ์ที่ทันสมัย ห้องเรียนสมัยใหม่ มีเครื่องคอมพิวเตอร์ มีระบบการเรียนแบบ e-learning การสืบค้นข้อมูลในคอมพิวเตอร์และระบบอินเทอร์เน็ตโดยเฉพาะช่วงที่มีโควิด” (FG_{1S1}, FG_{2S5})

8.1.2 ทุ่มแรง ย่นเวลา เพื่อพัฒนาวัตกรรม ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่อธิบายว่าการนำเทคโนโลยีทางการศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นในการจัดการเรียนการสอน ทำให้ทุ่มแรงและเวลา สามารถค้นหาความรู้ได้อย่างรวดเร็ว นวัตกรรมเป็นสิ่งที่นักศึกษาทุกคนที่มีความคิดริเริ่ม เป็นสิ่งที่คิดค้นใหม่ๆ ดังตัวอย่างคำพูด

“นวัตกรรมก็เป็นตัวที่จะมาทุนแรงทุนเวลา คนที่ไม่มีก็จะทำให้เสียเวลามากขึ้น ไม่เท่ากับคนที่มีนวัตกรรม เช่น เรื่องการทำข้อสอบจะมีโปรแกรมช่วยตรวจ ก็จะช่วยลดระยะเวลาในการตรวจด้วย” (FG₁S₁, FG₂S₄)

8.2 พฤติกรรมที่แสดงถึงการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการสร้างความรู้และพัฒนา นวัตกรรม ผู้ให้ข้อมูลอธิบายว่า พฤติกรรมการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการสร้างความรู้และพัฒนา นวัตกรรม มีพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีต่อเนื่องและเป็นประจำ แนวโน้มการใช้ส่วนใหญ่ใช้เพื่อการศึกษา ได้แก่ เรียนได้ทุกที่ ทุกเวลา ดังนี้

8.2.1 เรียนได้ทุกที่ ทุกเวลา ผู้ให้ข้อมูลอธิบายว่า พฤติกรรมการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการสร้างความรู้และพัฒนา นวัตกรรม แนวโน้มการใช้ส่วนใหญ่ใช้เพื่อการศึกษาซึ่งสามารถเรียนได้ทุกที่ ทุกเวลา ดังตัวอย่างคำพูด

“เทคโนโลยีทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ทุกสถานที่และทุกเวลา การเรียนการสอนผ่านเว็บไซต์ การสอนผ่านสื่อทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-learning)” (FG₂S₄, FG₂S₆)

9. หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Based on sufficiency economy philosophy) ผู้ให้ ข้อมูลรับรู้ความหมายและพฤติกรรมของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

9.1 ความหมายของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้ให้ข้อมูลอธิบายความหมายและ สามารถสรุปประเด็นหลัก คือ สามห่วงสองเงื่อนไข หมายถึง การนำเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ภายใต้เงื่อนไข 3 ประการ ได้แก่ เงื่อนไขด้านหลักวิชาการที่จะต้องมีความสมเหตุสมผล เงื่อนไขด้านคุณธรรม ความ ตระหนักในคุณธรรม และมีความอดทน และพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดี สรุปประเด็นย่อย 2 ประเด็น คือ 1) มีภูมิคุ้มกันในตัวเองภายใต้สามห่วงสองเงื่อนไข 2) พอประมาณ ประหยัด รู้คุณค่า รายละเอียดของแต่ละประเด็น ดังนี้

9.1.1 มีภูมิคุ้มกันในตัวเองภายใต้สามห่วงสองเงื่อนไข ผู้ให้ข้อมูลอธิบาย ความหมายของหลักเศรษฐกิจพอเพียงว่า หมายถึง การนำเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ภายใต้เงื่อนไข 3 ประการ คือ 1) เงื่อนไขด้านหลักวิชาการที่จะต้องมีความสมเหตุสมผล 2) เงื่อนไขด้านคุณธรรม ความ ตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์ สุจริต และ 3) มีความอดทน และมี 3 คุณลักษณะที่มีความเกี่ยวเนื่อง สัมพันธ์กันไป คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผลและการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้ พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นโดยคำนึงถึงถึงความเป็นไปได้ของ สถานการณ์ต่าง ๆ ดังตัวอย่างคำพูด

“เราต้องมีเหตุผลในการดำเนินชีวิต การที่เราจะซื้อของสิ่งนี้มีเหตุผลมากน้อยเพียงใด มัน จำเป็นต่อการใช้ชีวิตของเราหรือไม่ ถ้ามันไม่จำเป็นหรือทำให้เราต้องเสียค่าใช้จ่ายมากขึ้น เรา ไม่ควรตัดสินใจซื้อ” (FG₁S₄)

9.1.2 ประหยัด รู้คุณค่า พอประมาณ ผู้ให้ข้อมูลอธิบายเศรษฐกิจพอเพียง คือ การประหยัด ตระหนักรู้คุณค่าของเงิน หรือสิ่งของ การใช้สิ่งของที่เราซื้อมาให้คุ้มค่าที่สุด มีประโยชน์สูงสุด และมีความพอประมาณ ทำอะไรให้เหมาะสมกับฐานะของตัวเอง ดังตัวอย่างคำพูด

“ผมจะใช้ของจนมันหมดถึงค่อยทิ้งไป เช่น ยาสีฟันก็บีบจนหมด ดินสอก็เหลาใช้จนแท่งมันสั้น” (FG₂S₁)

9.2 พฤติกรรมที่แสดงถึงการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ผู้ให้ข้อมูลอธิบาย

พฤติกรรมหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประเด็นหลัก คือ อดออม ประหยัดและคุ้มค่า พฤติกรรมหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้นจะต้องกำหนดเป้าหมายการใช้จ่ายในแต่ละวัน แต่ละเดือน และเมื่อไหร่ต้องใช้เงินก้อนใหญ่ แล้วจึงประหยัดรายจ่ายด้วยการจ่ายน้อยกว่าหรือเท่ากับเป้าหมายการใช้จ่าย เพื่อให้มีเงินเหลือมากขึ้น หรือใช้จ่ายเกินกำลัง และถ้าเป็นไปได้ไม่ควรก่อหนี้โดยไม่จำเป็นเกินกำลัง สามารถสรุปประเด็นย่อย 2 ประเด็น คือ 1) เก็บออม ไม่ฟุ่มเฟือย 2) ฉลาดซื้อ ฉลาดใช้ แต่ละประเด็นมีรายละเอียดดังนี้

9.2.1 เก็บออม ไม่ฟุ่มเฟือย ผู้ให้ข้อมูลอธิบายว่าพฤติกรรมการอยู่หรือใช้ชีวิตให้เป็นไปตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ การมีนิสัยเก็บออมเงิน ไม่ฟุ่มเฟือยและสามารถบริหาร

เงินที่ได้รับได้อย่างเหมาะสมพอเพียง สิ่งของเครื่องใช้ที่เป็นส่วนรวมก็ช่วยกันดูแลรักษาและใช้ตามความจำเป็น ดังตัวอย่างคำพูด

“ในส่วนของผมเศรษฐกิจพอเพียง คือ ผมจะแบ่งเงินเป็นสัดส่วน คือ กรณีที่ได้มาหนึ่งเดือน จะแบ่งออกเป็นสี่ส่วนครับ อย่างน้อยคือส่วนหนึ่งต้องเก็บให้ได้และส่วนหนึ่งต้องบริหารจัดการ ค่าเรียน ค่ากิน ค่าของใช้ต่าง ๆ แต่อย่างน้อยส่วนที่หนึ่งต้องมีเก็บและห้ามนำออกมาใช้และกินในส่วนของคุณการศึกษาที่ได้มา อย่างแรกคือต้องไปใช้ค่าเทอมค่าอะไรให้เรียบร้อยที่เหลือเก็บ และส่วนที่เหลือก็นำมาเป็นค่าใช้จ่ายส่วนตัวบ้าง” (FG_{2S7})

9.2.2 ใช้ให้เกิดประโยชน์ คุ้มค่า ประหยัดทรัพยากร ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่กล่าวว่า

พฤติกรรมการนำหลักหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ การเลือกซื้อสินค้าหรือสิ่งของตามความจำเป็น โดยพิจารณาถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากสินค้าเป็นสิ่งสำคัญ และนักศึกษามีการใช้สิ่งของที่ซื้ออย่างคุ้มค่ามากที่สุดและรักษาสินของต่าง ๆ ให้คงอยู่ในสภาพที่เหมาะสมกับการใช้งานได้นาน ๆ รวมถึงประหยัดทรัพยากรทั้งน้ำ ไฟฟ้า ดังตัวอย่างคำพูด

“การพกถุงผ้าไปร้านสะดวกซื้อหรือร้านต่าง ๆ เพื่อลดการใช้ถุงพลาสติกหรือลดขยะ ปิดน้ำ ปิดไฟที่ไม่ใช้หรือไม่จำเป็น เราก็สามารถช่วยกันดูแลได้” (FG_{2S2}, FG_{2S3})

อภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่านักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี กรุงเทพฯ ให้ความหมายเกี่ยวกับอัตลักษณ์คุณธรรมได้ครอบคลุมทั้ง 9 ประการ ตามกรอบ SHAPE BCNB แต่สามารถอธิบายพฤติกรรมอัตลักษณ์คุณธรรมที่โดดเด่นได้ใน 5 คุณลักษณะ ได้แก่ จิตบริการ (Service mind) ซื่อสัตย์ (Honesty) สามัคคี (Bonding) มีวินัย (Code of conduct) และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Based on sufficiency economy philosophy) ทั้งนี้เนื่องจากวิทยาลัยพยาบาลได้มีการดำเนินกิจกรรมในปี พ.ศ. 2558 เพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์ในด้านดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรมตามค่านิยมคุณธรรมร่วม 4 ประการของวิทยาลัยพยาบาล คือ “จิตบริการ สามัคคี มีวินัย ใจซื่อสัตย์” มีการเปิดโอกาสให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมเป็นระยะ ๆ เช่น “กิจกรรมมุ่งมั่น เรียนรู้ สู่งานทำความดี” อีกทั้งนักศึกษาได้ผ่านกระบวนการบ่มเพาะอัตลักษณ์คุณธรรมจากการเรียนการสอนในรายวิชาตามหลักสูตรและกิจกรรมเสริมหลักสูตรอื่น ๆ ที่สอดแทรกอัตลักษณ์คุณธรรม เช่น กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่สอนน้องที่สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี ที่ช่วยปลูกฝังให้นักศึกษามีความเข้าใจและรับรู้ถึงอัตลักษณ์คุณธรรมทั้ง 5 คุณลักษณะได้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะอัตลักษณ์ “จิตบริการ” นักศึกษาสามารถให้ความหมายและอธิบายพฤติกรรมได้อย่างชัดเจนว่า จิตบริการ หมายถึง การ

ทำด้วยใจไม่หวังสิ่งตอบแทน ทำจากใจมีใครร้องขอและเต็มใจทำไม่เลือกปฏิบัติ ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับการรับรู้ของนักศึกษาในวิทยาลัยแห่งอื่นที่นิยาม จิตบริการ หมายถึง การมีจิตใจของนักศึกษาในการเป็นผู้ให้บริการ การมีจิตสาธารณะในเรื่องการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม โดยมีได้ถูกร้องขอ (Popattanachai & Phetiang, 2015) ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ สิวลี ศิริไล ที่ว่าจิตบริการคือการมีความใส่ใจในการบริการ (Sirilai, 2013) ทั้งนี้เป็นเพราะนักศึกษาได้รับการปลูกฝังอย่างต่อเนื่องตั้งแต่เข้ามาเป็นนักศึกษาด้วยกระบวนการเรียนการสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตร และตัวแบบจากอาจารย์พยาบาลและพยาบาลพี่เลี้ยงในสถานบริการสุขภาพที่ฝึกปฏิบัติงาน จึงเป็นแรงบันดาลใจให้นักศึกษามีจิตบริการเกิดขึ้น และจิตบริการเป็นหนึ่งในสามองค์ประกอบหลักอัตลักษณ์ของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข (Muenya, 2020; Nawsuwan & Didysarin Sattayaraksa, 2016) วิทยาลัยพยาบาลจึงมุ่งเน้นในการพัฒนาอัตลักษณ์ดังกล่าวให้เกิดขึ้นในนักศึกษาด้วย

การที่นักศึกษาพยาบาลสามารถให้ความหมายและอธิบายพฤติกรรมอัตลักษณ์ “ซื่อสัตย์” “สามัคคี” และ “มีวินัย” ได้ชัดเจนเช่นเดียวกับ “จิตบริการ” นั้น เนื่องด้วยอัตลักษณ์ทั้งสามประการเป็นคุณธรรมพื้นฐานของการเป็นคนดีในสังคม สำหรับวิชาชีพพยาบาลคุณธรรมสามประการนี้ต้องโดดเด่นมากขึ้น วิทยาลัยพยาบาลมีการปลูกฝังบ่มเพาะนักศึกษาตั้งแต่เป็นนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลของกระทรวงสาธารณสุข โดยนักศึกษาทุกคนต้องเข้ามาใช้ชีวิตอยู่ในหอพักตามที่ทางวิทยาลัยพยาบาลจัดให้ตั้งแต่ก้าวสู่วิชาชีพการพยาบาล จึงได้รับการอบรมสั่งสอนและอยู่ภายใต้กฎระเบียบของการอยู่ร่วมกันในหอพักและในชั้นเรียน นักศึกษาจึงรู้ว่าวิชาชีพพยาบาลต้องเป็นบุคคลที่มีความซื่อสัตย์ “ความซื่อสัตย์” หมายถึง การรักษาสัญญา-การรักษาความลับ ไม่ปิดบังอำพรางสิ่งที่เกิดขึ้น โดยระบุว่าพฤติกรรมที่แสดงถึงความซื่อสัตย์ คือ การประพฤติตรงตามความจริง-ยึดหลักความจริง และไม่คดโกง ไม่เอาเปรียบ ไม่ขโมย คุณลักษณะเหล่านี้เป็นจริยธรรมที่สำคัญของคนที่อยู่ร่วมกัน เป็นเพราะว่านักศึกษาพยาบาลได้รับความคาดหวังในเรื่องความซื่อสัตย์ ซึ่งต้องซื่อสัตย์ต่อตนเอง หลักการ เพื่อนร่วมวิชาชีพและเพื่อนร่วมทีมสุขภาพ ส่วนอัตลักษณ์ “สามัคคี” นักศึกษารับรู้ความหมายของสามัคคีคือ การร่วมใจกันปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามที่ต้องการ มีความปรองดองกัน ร่วมมือช่วยเหลือเกื้อกูลกัน โดยพฤติกรรมที่บ่งบอกว่าจะมีความสามัคคีคือ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมสร้างและช่วยเหลือเกื้อกูลกันเพื่อให้การทำงานสำเร็จ อธิบายได้ว่าในชีวิตการเรียนของนักศึกษาพยาบาลส่วนหนึ่งเป็นการทำงานกลุ่มเพื่อฝึกทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบของผู้เรียนในหลายรายวิชา และกิจกรรมที่ดำเนินการร่วมกันของวิทยาลัยพยาบาล เช่น “กิจกรรม 5 ส Big Cleaning Day” อีกทั้งกิจกรรมของสโมสรนักศึกษาก็มีรูปแบบการทำงานเป็นทีม จึงเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยหล่อหลอมนักศึกษาให้เกิดความสามัคคีมาเป็นระยะ ๆ นักศึกษาจึงสามารถให้ความหมายและอธิบายคุณลักษณะพฤติกรรมสามัคคีได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ “มีวินัย” เป็นอีกอัตลักษณ์หนึ่งที่นักศึกษาพยาบาลสามารถอธิบายความหมายและคุณลักษณะพฤติกรรมได้อย่างชัดเจน โดยนักศึกษ้อธิบายว่ามี วินัย คือ ความสามารถของนักศึกษาในการควบคุมตนเองให้กระทำการและปฏิบัติตนให้อยู่ในระเบียบแบบแผนและกฎเกณฑ์ของวิทยาลัย ส่วนพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีวินัย นักศึกษากล่าวว่า คือ การมีวินัยในตนเองและปฏิบัติตนตามระเบียบและกฎเกณฑ์ของวิทยาลัย อีกทั้งประเพณีการนับถืออาวุโสตามรุ่น เป็นสิ่งที่นักศึกษาต้องปรับตัวในการอยู่ร่วมกันระหว่างรุ่นพี่และรุ่นน้อง จึงทำให้นักศึกษารับรู้ถึงความหมายและคุณลักษณะพฤติกรรมมีวินัยได้ชัดเจน สอดคล้องกับผลการศึกษาการพัฒนาอัตลักษณ์ของนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกแห่งอื่นที่พบว่านักศึกษามีการให้ความหมายของการมีวินัยที่คล้ายคลึงกัน คือ การควบคุมความประพฤติให้ถูกต้องและเหมาะสมกับจรรยา มารยาท ข้อบังคับ ข้อตกลง กฎหมายและศีลธรรม ระเบียบแบบแผนและขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม (Popattanachai

& Phetriang, 2015) ส่วน “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” แม้จะเป็นอัตลักษณ์คุณธรรมที่ทางวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี กรุงเทพฯ พัฒนาเพิ่มเติมจากอัตลักษณ์ของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข ด้วยมีแนวคิดที่จะน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนาบุคลากรและนักศึกษาผ่านการจัดกิจกรรมที่หลากหลายรูปแบบ เช่น “กิจกรรมผักปลอดสารพิษ เศรษฐกิจพอเพียง” ภายใต้โครงการค่านิยมคุณธรรม สร้างคนดีมีคุณค่า งามสง่าศรี วพท. กรุงเทพฯ ซึ่งมีทั้งการบรรยายและลงมือปฏิบัติ โดยเปิดโอกาสให้นักศึกษาที่สนใจร่วมปลูกผัก จึงทำให้นักศึกษารับรู้ความหมายและอธิบายคุณลักษณะพฤติกรรมเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้

สำหรับอัตลักษณ์คุณธรรมที่นักศึกษารับรู้ถึงความหมายแต่ยังอธิบายพฤติกรรมการแสดงอัตลักษณ์นักศึกษาให้ความหมายได้แต่พฤติกรรมอัตลักษณ์ไม่สะท้อนในด้านคุณธรรมมี 4 คุณลักษณะ คือ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Eco college) การมีส่วนร่วม (Participation) เทคโนโลยีและนวัตกรรม (New technology) และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Analytical thinking) ผู้ให้ข้อมูลอธิบายว่า เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Eco college) เป็นการตระหนักเกี่ยวกับประโยชน์และคุณค่าของสิ่งแวดล้อมและการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม เช่น การจัดการขยะ และการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ด้านสิ่งแวดล้อม แม้สิ่งแวดล้อมจะเป็นเรื่องการดำเนินชีวิตประจำวันใกล้ตัวของนักศึกษา แต่เป็นเรื่องยากที่จะสร้างความตระหนักถึงคุณค่าและประโยชน์ของสิ่งแวดล้อมให้กับนักศึกษา กอปรกับเนื้อหาเกี่ยวกับการเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอาจไม่ค่อยมีการสอดแทรกในเนื้อหาของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตเท่าที่ควร หรือการจัดกิจกรรมของวิทยาลัยพยาบาล เช่น “กิจกรรมลดขยะ รักษาสิ่งแวดล้อม สร้างคุณค่าด้วยวิถีความพอเพียง “Green & Clean College” นักศึกษาอาจไม่เข้าใจและไม่ตระหนักในเป้าหมายของกิจกรรมที่วิทยาลัยพยาบาลจัดขึ้น จึงไม่เพียงพอต่อการพัฒนาพฤติกรรมอัตลักษณ์ความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของนักศึกษาพยาบาล

ส่วนการมีส่วนร่วม (Participation) เป็นพฤติกรรมเกี่ยวกับการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแรง ร่วมใจและรับผิดชอบ การมีส่วนร่วมซึ่งมีความเป็นนามธรรม แม่นักศึกษาสามารถให้ความหมายของการมีส่วนร่วมได้อย่างชัดเจน แต่ยังอธิบายพฤติกรรมมีส่วนร่วมได้ตามหลักการ คือ การร่วมวางแผนและการทำกิจกรรมร่วมกัน แต่ไม่สะท้อนพฤติกรรมการแสดงออกเชิงคุณธรรม เช่นเดียวกับเทคโนโลยีและนวัตกรรม (New technology) ผู้ให้ข้อมูลกล่าวถึงการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใหม่มาใช้เพื่อการพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาวัตกรรม รวมทั้งเทคโนโลยีสิ่งจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนและการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Analytical thinking) ผู้ให้ข้อมูลอธิบายว่าเป็นลักษณะของการแสวงหาความจริงโดยไม่ด่วนสรุปและความมั่นใจในการใช้กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งนักศึกษาสามารถให้ความหมายได้ แต่อธิบายคุณลักษณะพฤติกรรมได้ไม่ชัดเจน ทั้งนี้เนื่องจากคุณลักษณะดังกล่าวมีความเป็นนามธรรมทั้งการพัฒนาวัตกรรมและการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นอัตลักษณ์ที่ยากและต้องใช้ระยะเวลาในการพัฒนาให้เกิดขึ้น ต้องเกิดการคิดวิเคราะห์เชื่อมโยงหรือบูรณาการข้อมูลต่าง ๆ อย่างมีระบบแล้วนำมาเป็นโจทย์ในการพัฒนานวัตกรรมหรือสิ่งใหม่ จึงเป็นเรื่องยากสำหรับนักศึกษาในการอธิบายพฤติกรรมอัตลักษณ์ดังกล่าว

จะเห็นว่าวิทยาลัยใช้หลายกลวิธีในการพัฒนาอัตลักษณ์คุณธรรมของนักศึกษา ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย “9 หัวใจคุณธรรมนำวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี กรุงเทพฯ SHAPE BCNB” เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของวิทยาลัย จัดสิ่งแวดล้อมและสร้างบรรยากาศของวิทยาลัยพยาบาลให้มีความร่มรื่นเพื่อเอื้อต่อการพัฒนาอัตลักษณ์คุณธรรม จนทำให้นักศึกษามีการรับรู้ความหมายและสามารถอธิบายพฤติกรรมคุณธรรมใน 5 คุณลักษณะ ได้แก่ จิตบริการ ซื่อสัตย์ สามัคคี มีวินัย และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างโดดเด่น สอดคล้องกับผลการศึกษเกี่ยวกับกลวิธีการพัฒนาอัตลักษณ์ของนักศึกษาพยาบาล พบว่า

การพัฒนาอัตลักษณ์นักศึกษาต้องใช้กลวิธีที่หลากหลายทั้งการมีส่วนร่วมของนักศึกษา การจัดกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานภายนอก การเป็นแบบอย่างที่ดีของอาจารย์และครูพี่เลี้ยง การมอบหมายงานวิธีการศึกษาผู้ป่วยเฉพาะราย การเชิดชูนักศึกษาต้นแบบ การสร้างครอบครัวคุณธรรมให้ยั่งยืน (Nawsuwan, Chotibun & Singri, 2016) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ นิจวรรณ วีรวัฒน์ และคณะ (Weerawatthanodom, 2019) ที่กล่าวว่าการพัฒนาอัตลักษณ์บัณฑิตพยาบาล “การบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์” ต้องมีการจัดการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนมีทั้งความรู้และทักษะทางวิชาชีพตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ควรให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแนวทางการพัฒนาอัตลักษณ์คุณธรรมตามกรอบ SHAPE BCNB ของนักศึกษาตั้งแต่เริ่มต้นเข้ามาอยู่ในวิทยาลัยพยาบาลเพื่อสร้างความตระหนักและเข้าใจที่ตรงกัน ส่งเสริมหรือสนับสนุนการนำอัตลักษณ์คุณธรรมไปปฏิบัติ ได้แก่ จัดทำคู่มือประเมินและพัฒนาตัวชี้วัดอัตลักษณ์คุณธรรมแต่ละตัว มีการสอดแทรกเนื้อหาและกิจกรรมในหลักสูตรตามลักษณะของรายวิชาและกิจกรรมนอกหลักสูตร เป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอัตลักษณ์ที่มีความเป็นนามธรรมและต้องใช้เวลาในการบ่มเพาะ เช่น การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การมีส่วนร่วม การเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม โดยดำเนินการร่วมกับเครือข่ายภายนอกเพื่อหาพื้นที่ให้นักศึกษาได้มีการแสดงออกซึ่งอัตลักษณ์คุณธรรมเหล่านั้นจนคุ้นชินเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตประจำวัน ภายใต้การเป็นแบบอย่างที่ดีของอาจารย์และบุคลากรอื่นในวิทยาลัยพยาบาลเพื่อให้เกิดความยั่งยืน

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมคุณธรรมแต่ละประเด็นของนักศึกษาพยาบาล ปัจจัยที่มีผลต่ออัตลักษณ์คุณธรรมของนักศึกษาพยาบาล และผลของการส่งเสริมพฤติกรรมคุณธรรมตามกรอบอัตลักษณ์คุณธรรมแต่ละตัวของนักศึกษาพยาบาล เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนและการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพฯ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

References

- Johnson, L. & LaMontagne, M. (1993). Research methods using content analysis to examine the verbal or written communication of stakeholders within early intervention. *Journal of Early Intervention*, 17(1), 73-79.
- Ministry of Public Health. (2016). Thailand 20 years strategic plan and reforms (public health aspect). Nonthaburi: Ministry of Public Health. (in Thai).
- Muenya, S. (2020). The development of the indicators for the humanized health care identity of nursing students of Borommarajonani College of Nursing, Uttaradit. *Boromarajonani College of Nursing, Uttaradit Journal*, 12(2), 1-12. (in Thai).
- Nawsuwan K., & Didyasarin Sattayaraksa, W. (2016). The components of nursing student identity in nursing college, Ministry of Public Health. *HCU Journal of Health Science*, 19(38), 77-92. (in Thai).

- Nawsuwan K., Chotibun, P. & Singsri, T. (2016). Strategies to develop the nursing students' identity in nursing students in Boromarajonani College of Nursing, Songkhla. *SDU Research Journal*, 12(3), 147-163. (in Thai).
- Pongsathonviboon, K. (2013). Development of a life-long learning assessment form for students of the Kuea Karun faculty of nursing, Bangkok Metropolis University. *Thai Journal of Nursing Council*, 28(3), 43-54. (in Thai).
- Popattanachai, U., & Phetriang, S. (2015). Development of nursing student identity in Boromarajonani College of Nursing Suratthani. *Nursing Journal of the Ministry of Public Health*, 25(2), 103-115. (in Thai).
- Sirilai, S. (2013). *Chariyasat samrap phayaban (Ethics for Nurses)*. 13th ed. Bangkok: Chulalongkorn University Printing House. (in Thai).
- Weerawatthanodom, N., Sirisakkulpaisal, B., Nitirat, P., Tangwongkit, T., & Kerdmuang S. (2019). Development of the identity of graduated nurses "The humanized health care". *Lampang Rajabhat University Journal*, 8(2), 167-180. (in Thai).